14/04/2024

Ζιμπάμπουε Σεραφείμ: Μνήμη του Αγίου Ιωάννου της Κλίμακος

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Αλεξανδρείας

Στο περιεχόμενο του βιβλίου «ΚΛΙΜΑΞ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ» του Αγίου του Ιωάννη του Σιναΐτη, κάνει αναφορά σε άρθρο του ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε κ. Σεραφείμ με αφορμή τη σημερινή Δ' Κυριακή των Νηστειών, η οποία είναι αφιερωμένη στον Άγιο, ο οποίος είναι γνωστός ως Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος.

«Το βιβλίο της "Κλίμακος" του αγίου Ιωάννου αποτελεί και για την εποχή μας μια συμβολή στην καλύτερη αντιμετώπιση των ανθρωπίνων προβλημάτων της καθημερινής ζωής», επισημαίνει ο Σεβασμιώτατος και καταλήγοντας, μεταξύ άλλων, προσθέτει:

«Πρέπει να ζούμε ως να είμαστε μια μεγάλη οικογένεια αν θέλουμε να πάμε καλά, βοηθώντας και στηρίζοντας ο ένας τον άλλον. Πρέπει να συνεχίσουμε να προσευχόμαστε με τη βοήθεια του Θεού και τη καλή θέληση εκείνων που έχουν τη

δύναμη να μεσολαβήσουν να σταματήσει ο πόλεμος στη Γάζα και στην Ουκρανία και με ειρηνικό διάλογο να εφαρμοσθεί το Διεθνές Δίκαιο. Αν δεν σταματήσουν οι υφιστάμενες εμπόλεμες συγκρούσεις, τότε μπορούν να εξελιχθούν όπως την ανεξέλεγκτη φωτιά, που μπορεί να φθάσει και στο σπίτι μας με διάφορους τρόπους, όπως ήδη άρχισε με την ακρίβεια των πάντων και το ρίσκο για πυρηνικό ολοκαύτωμα και επέκταση του πολέμου με μεγάλο κίνδυνο να εξελιχθεί και σε παγκόσμιο.»

Αναλυτικά το άρθρο του Μητροπολίτη Ζιμπάμπουε κ. Σεραφείμ:

Βρισκόμαστε στη Δ’ Κυριακή των Νηστειών κι η Εκκλησία μας αναφέρεται στο βιβλίο του Αγίου Ιωάννη της Κλίμακος που αναφέρεται στη πορεία του ανθρώπου προς το Παράδεισο. Γι’ αυτό το τίτλος του βιβλίου είναι «ΚΛΙΜΑΞ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ».

Ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος έζησε κατά τα έτη 525 – 600. Για εξήντα σχεδόν χρόνια έζησε στην έρημο της Αιγύπτου, γύρω από το Μοναστήρι της αγίας Αικατερίνης στο Σινά, το οποίο μάλιστα στα τέλη του 6ου αιώνα υπηρέτησε και ως Ηγούμενος. Αυτό όμως που έκανε περισσότερο γνωστό τον άγιο Ιωάννη στον χριστιανικό κόσμο είναι το αξιόλογο ασκητικό βιβλίο του με τον τίτλο «Κλίμαξ του Παραδείσου», από το οποίο πήρε και το επώνυμο του ο άγιος.

Το βιβλίο αυτό αποτελείται από δύο επί μέρους θέματα. Το πρώτο μέρος τονίζονται τα ιδεώδη χαρακτηριστικά που πρέπει να κοσμούν ένα ποιμένα και διδάσκαλο της Εκκλησίας.

Το δεύτερο μέρος αποτελεί περιγραφή του τρόπου της πνευματικής ασκήσεως. Το μέρος αυτό αποτελείται από 30 κεφάλαια, όσα και τα στάδια που πρέπει ν’ ακολουθήσει ο χριστιανός στη ζωή του για να τελειωθεί στην χριστιανική ζωή, να φθάσει δηλαδή με την βοήθεια του Θεού και τον τρόπο της ζωής του στην εν Χριστώ σωτηρία.

Τον τίτλο της «Κλίμακος» (σκάλας) που έδωσε ο άγιος Ιωάννης ως τίτλο στο έργο του την πήρε από το γνωστό όραμα του Ιακώβ (Γένεσις 28, 12) μετά την φυγή του από το σπίτι του, όταν ξεγέλασε με τη καθοδήγηση της μητέρας του τον αδελφό του Ησαύ και τον πατέρα του Ισαάκ να πάρει την ευλογία για τα πρωτοτόκια για ένα πιάτο φακές.

Την παρουσίαση του έργου του σε 30 κεφάλαια που αναφέρονται στα τριάντα στάδια της πνευματικής ασκήσεως τα καθόρισε με βάση την ηλικία του Ιησού Χριστού όταν άρχισε επίσημα το δημόσιο κήρυγμα και το απολυτρωτικό του έργο.

Τα στάδια αυτά αποτελούν μια πνευματική ανάβαση όπως ανεβαίνουμε σε μια κλίμακα (σκάλα) από κάτω προς τα πάνω, από τα χαμηλά στα υψηλά, από τα εύκολα στα δύσκολα, έτσι ώστε η επιτυχής βίωση του κάθε σταδίου να αποτελεί προϋπόθεση για την μεταβίβαση μας στο επόμενο.

Στο πρώτο στάδιο γίνεται αναφορά στο χαρακτήρα της μοναχικής ζωής με βασικό χαρακτηριστικό την αναχώρηση εκ του κόσμου. Αυτό περισσότερο σημαίνει αναχώρηση εκ του κακού και εκ του πονηρού του κόσμου («ουκ ερωτώ ίνα άρης αυτούς εκ του κόσμου αλλ' ίνα τηρήσεις αυτούς εκ του πονηρού. Εκ του κόσμου ουκ εισίν καθώς εγώ ουκ ειμί εκ του κόσμου», Ιωάννου 17: 15-16).

Σκοπός του χριστιανού, είτε βρίσκεται ανάμεσα στον κόσμο ή μακριά από τον κόσμο, είναι ν' αποβάλει το κοσμικό φρόνημα και ν' αποκτήσει νούν Χριστού, να σκέπτεται και να συμπεριφέρεται ως να είναι ο Χριστός. Πρέπει δηλαδή να είμαστε άνθρωποι της αγάπης, της δικαιοσύνης, της καλοσύνης και της φιλανθρωπίας, όπως στον ύψιστο βαθμό ήταν συνέχεια ο Ιησούς Χριστός.

Στα επόμενα στάδια γίνεται περιγραφή του αγώνος της ασκήσεως του χριστιανού ν' αυξάνει στη ζωή του τις αρετές και να περιορίζει τις κακίες. Μεταξύ άλλων, τονίζει την αξία της λύπης, της υπακοής, της μετάνοιας, της μνήμης θανάτου, της σιωπής, της νηστείας και της προσευχής. Στην κορυφή των αξιών, με βάση τη μαρτυρία του αποστόλου Παύλου, τοποθετεί τις αρετές της πίστεως, της αγάπης και της ελπίδος.

Στην παράγραφο 61 του 26ου κεφαλαίου «περί διακρίσεως» ο άγιος Ιωάννης, αναφερόμενος σ' ένα από τα πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζει κι ο σημερινός άνθρωπος, παρατηρεί ότι «υπάρχει απόγνωση που οφείλεται στο πλήθος των αμαρτιών και στο βάρος της συνειδήσεως και στην αφόρητη λύπη, διότι γέμισε εξ ολοκλήρου η ψυχή από τραύματα και καταποντίσθηκε από το βάρος τους στο βυθό της απογνώσεως. Και υπάρχει κι άλλο είδος απογνώσεως που μας συμβαίνει από υπερηφάνεια και οίηση (έπαρση), διότι θεωρούμε ότι ο εαυτός μας δεν άξιζε να πάθει μια τέτοια πτώση (όταν κάποιος επιθυμεί πράγματα που δεν μπορεί να πετύχει ή που δεν κάνει τίποτα για να πετύχει αυτά που θέλει ή που τα θέλει από έπαρση για να τονώσει τον εγωισμό του και στην αποτυχία του απογοητεύεται). Στην πρώτη περίπτωση ο άνθρωπος παραδίδεται στην αδιαφορία, ενώ στη δεύτερη συνεχίζει με απόγνωση και τρόπο επιζήμιο τους αγώνες του (χωρίς ορθό προσανατολισμό, βασανίζοντας και βασανιζόμενος). Θεραπεία της πρώτης μορφής απογνώσεως είναι η εγκράτεια και η ευελπιστία, της δεύτερης μορφής η ταπείνωση (η θυσία αυτού που θέλεις και δεν μπορείς κι η ταύτιση της ευτυχίας σου μ' αυτό που έχεις ή μ' αυτό που μπορείς να πετύχεις με βάση τις δυνατότητες σου και την βοήθεια του Θεού), σε συνδυασμό με την προσπάθεια μας να

σταματήσουμε να κρίνουμε τους άλλους.

Το βιβλίο της «Κλίμακος» του αγίου Ιωάννου αποτελεί και για την εποχή μας μια συμβολή στην καλύτερη αντιμετώπιση των ανθρωπίνων προβλημάτων της καθημερινής ζωής.

Πρέπει να ζούμε ως να είμαστε μια μεγάλη οικογένεια αν θέλουμε να πάμε καλά, βοηθώντας και στηρίζοντας ο ένας τον άλλον.

Πρέπει να συνεχίσουμε να προσευχόμαστε με τη βοήθεια του Θεού και τη καλή θέληση εκείνων που έχουν τη δύναμη να μεσολαβήσουν να σταματήσει ο πόλεμος στη Γάζα και στην Ουκρανία και με ειρηνικό διάλογο να εφαρμοσθεί το Διεθνές Δίκαιο. Αν δεν σταματήσουν οι υφιστάμενες εμπόλεμες συγκρούσεις, τότε μπορούν να εξελιχθούν όπως την ανεξέλεγκτη φωτιά, που μπορεί να φθάσει και στο σπίτι μας με διάφορους τρόπους, όπως ήδη άρχισε με την ακρίβεια των πάντων και το ρίσκο για πυρηνικό ολοκαύτωμα και επέκταση του πολέμου με μεγάλο κίνδυνο να εξελιχθεί και σε παγκόσμιο.